

EIROPAS SISTĒMISKO RISKU KOLĒĢIJAS IETEIKUMS**(2019. gada 27. jūnijs)****par vidēja termiņa ievainojamībām Nīderlandes mājokļu nekustamā īpašuma sektorā****(ESRK/2019/7)**

(2019/C 366/04)

EIROPAS SISTĒMISKO RISKU KOLĒĢIJAS VALDE,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1092/2010 (2010. gada 24. novembris) par Eiropas Savienības finanšu sistēmas makrouzraudzību un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas izveidošanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 3., 16., 17. pantu un 18. pantu,

tā kā:

- (1) Nekustamā īpašuma sektoram ir svarīga loma tautsaimniecībā, un notikumi tajā var būtiski ietekmēt finanšu sistēmu. Agrākās finanšu krīzes atklājušas, ka nekustamā īpašuma tirgu nenoturīga attīstība var ievērojami negatīvi ietekmēt finanšu sistēmas stabilitāti un tautsaimniecību kopumā, kas var izraisīt arī negatīvus pārrobežu blakusefektus. Negatīva nekustamā īpašuma tirgus attīstība dažās dalībvalstīs pagātnē ir radījusi lielus kredītēšanas zaudējumus un/vai negatīvi ietekmējusi reālo tautsaimniecību. Šāda ietekme atspoguļo ciešo mijiedarbību starp nekustamā īpašuma sektoru, finansējuma sniedzējiem un citiem tautsaimniecības sektoriem. Turklāt spēcīgās atgriezeniskās saites starp finanšu sistēmu un reālo tautsaimniecību pastiprina jebkādas negatīvas pārmaiņas.
- (2) Šīs saiknes ir svarīgas, jo tās norāda, ka riskiem, kas radušies nekustamā īpašuma sektorā, var būt sistēmiska ietekme, kuras būtība ir procikliska. Finanšu sistēmas ievainojamībai ir tendence uzkrāties nekustamā īpašuma cikla augšupejas fāzē. Priekšstats par zemāku risku un vieglāku pieeju finansējumam var veicināt ātru kredītēšanas un ieguldījumu pieaugumu, ko pavada paaugstināts nekustamā īpašuma pieprasījums, kas rada augšupvērstu spiedienu uz īpašuma cenām. Ņemot vērā, ka no tā izrietošās augstākās nodrošinājuma summas turpina būt labvēlīgas kredītēšanas pieprasījumam un piedāvājumam, šis sevi pastiprinošās notikumu attīstības rezultātā var rasties potenciālas sistēmiskas sekas. Savukārt nekustamā īpašuma cikla lejupejas fāzē stingrāki kredītēšanas nosacījumi, izteiktāka nevēlēšanās uzņemt risku un lejupvērsti spiedienu uz nekustamā īpašuma cenām var negatīvi ietekmēt aizņēmēju un aizdevēju elastību, tādējādi vājinot ekonomiskos nosacījumus.
- (3) Ievainojamība, kas saistīta ar mājokļu nekustamo īpašumu, var radīt sistēmisku risku, un tā var gan tieši, gan netieši ietekmēt finanšu stabilitāti. Tiešā ietekme ir kredītēšanas zaudējumi hipotekāro kredītu portfeļos, ko rada nelabvēlīgi ekonomiskie vai finanšu apstākļi un vienlaicīgas negatīvās tendences mājokļu nekustamā īpašuma tirgū. Netieša ietekme varētu būt saistīta ar korekcijām mājsaimniecību patēriņā, kas rada turpmākas sekas reālajai tautsaimniecībai un finanšu stabilitātei.
- (4) Kā norādīts Ieteikuma ESRK/2013/1 ⁽²⁾ 4. apsvērumā, makroprudenciālās uzraudzības politikas galvenais mērķis ir garantēt finanšu sistēmas stabilitāti kopumā, tai skaitā stiprinot finanšu sistēmas noturību un mazinot sistēmisko risku veidošanos, tādējādi nodrošinot finanšu sektora ieguldījumu tautsaimniecības izaugsmē.

⁽¹⁾ OV L 331, 15.12.2010., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas Ieteikums ESRK/2013/1 (2013. gada 4. aprīlis) par makrouzraudzības politikas vidēja termiņa mērķiem un instrumentiem (OV C 170, 15.6.2013., 1. lpp.).

- (5) Šajā nolūkā makroprudenciālās uzraudzības iestādes atkarībā no riska novērtējuma var izmantot vienu vai vairākus ar kapitālu saistītus makroprudenciālās uzraudzības pasākumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES⁽³⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 575/2013⁽⁴⁾, un/vai ar aizņēmēju saistītus makroprudenciālās uzraudzības pasākumus, kuru pamatā ir tikai nacionālie tiesību akti. Lai gan ar kapitālu saistīti pasākumi galvenokārt paredzēti, lai palielinātu finanšu sistēmas noturību, ar aizņēmēju saistīti pasākumi var būt īpaši piemēroti, lai novērstu sistēmisku risku turpmāku veidošanos.
- (6) Turklāt Ieteikumā ESRB/2013/1 dalībvalstīm ieteikts izveidot tiesisko regulējumu, kas makroprudenciālās uzraudzības iestādēm ļauj īstenot tiešu kontroli vai ieteikuma pilnvaras attiecībā uz minētajā ieteikumā norādītajiem makroprudenciālās uzraudzības instrumentiem.
- (7) Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK) 2016. gadā veica Savienības mēroga novērtējumu par ievainojamību, kas saistīta ar mājokļu nekustamo īpašumu⁽⁵⁾. Šis novērtējums ļāva ESRK identificēt virkni vidēja termiņa ievainojamību, kas ir sistēmiska riska avots vairākās valstīs, kā rezultātā tika sniegti brīdinājumi astoņām valstīm, starp kurām bija arī Nīderlande⁽⁶⁾.
- (8) 2016. gadā galvenā ievainojamība, kas tika konstatēta mājokļu nekustamo īpašumu tirgū Nīderlandē bija saistīta ar mājsaimniecību augsto parādu slogu, ievērojamas daļas hipotekāro kredītu ņēmēju kopējam parādam pārsniedzot to mājokļu vērtību. Šī ievainojamība, cita starpā, liecināja, ka, lai gan jaunu amortizējošo hipotekāro kredītu īpatsvars palielinājās, ievērojama daļa esošo hipotekāro kredītu bija neamortizējoša, neraugoties uz to, ka 2016. gadā nebija pazīmju, kas liecinātu par pārmērīgi augstām cenām, un mājokļu cenas lielākajās pilsētās bija atgriezušās pirmskrīzes līmenī.
- (9) ESRK nesen ir noslēgusi sistemātisku un uz nākotni orientētu Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) novērtējumu attiecībā uz ievainojamību, kas saistīta ar mājokļu nekustamo īpašumu⁽⁷⁾.
- (10) Attiecībā uz Nīderlandi nesen veiktais novērtējums atklāja, ka kopš 2016. gada mājsaimniecību parāda slogs ir nedaudz samazinājies un arī jaunu neamortizējošu hipotekāro kredītu īpatsvars ir turpinājis samazināties. No otras puses, kopš 2016. gada mājokļu cenas ir turpinājušas pieaugt, kas lielākajās pilsētās rada atsevišķas pārmērīgi augstas cenas. Ņemot vērā iepriekš minēto, kredīta/nodrošinājuma vērtības (*LTV*) rādītāji jauniem hipotekārajiem kredītiem joprojām ir augsti, jo īpaši tāpēc, ka ar regulatīvo ierobežojumu 100 % apmērā, kas attiecas uz *LTV* rādītāju, nav vajadzīgs papildu nodrošinājums gadījumam, ja mājokļu cenas samazinās. Šīs attīstības tendences attiecībā uz finanšu stabilitāti nav atspoguļotas Nīderlandes hipotekāro kredītu riska svērumu piemērošanā, kas ir vieni no zemākajiem EEZ.
- (11) Kopš 2016. gada turpinājusies juridiski saistošu ierobežojuma, kas attiecas uz *LTV* rādītāju, pakāpeniska pastiprināšana, un 2018. gadā tas tika pazemināts līdz 100 % (no 106 % 2012. gadā). 2018. gadā Nīderlandes valdība arī paziņoja, ka tā no 49,5 % 2018. gadā līdz aptuveni 37 % 2023. gadā pakāpeniski samazinās maksimālo likmi, par kādu var no nodokļiem atskaitīt procentus par hipotekārajiem kredītiem.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Sk. *Vulnerabilities in the EU Residential Real Estate Sector*, ESRB, November 2016, pieejams ESRK interneta vietnē www.esrb.europa.eu.

⁽⁶⁾ Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas Brīdinājums ESRK/2016/10 (2016. gada 22. septembris) par vidēja termiņa ievainojamībām Nīderlandes mājokļu nekustamā īpašumu sektorā (OV C 31, 31.1.2017., 53. lpp.).

⁽⁷⁾ Sk. *Vulnerabilities in the residential real estate sectors of EEA countries*, ESRB, 2019, pieejams ESRK interneta vietnē www.esrb.europa.eu.

- (12) Lai gan Nīderlandes makroprudenciālās uzraudzības iestāde (*Finanzuel Stabyliteitscomité*) ir ieteikusi līdz 90 % pastiprināt juridiski saistošo ierobežojumu, kas attiecas uz LTV rādītāju, Nīderlandes valdība, kas ir atbildīga par šādu pasākumu īstenošanu, ir izvēlējusies neievērot šo ieteikumu. Turklāt, tā kā pašreizējā tiesiskajā regulējumā nav paredzēts "rīkojies vai paskaidro" mehānisms attiecībā uz makroprudenciālās uzraudzības iestādes ieteikumiem, Nīderlandes valdībai nav oficiāli jāpaskaidro sava bezdarbību makroprudenciālās uzraudzības iestādei, bet tā ir sniegusi tikai savu nostāju Nīderlandes parlamentam. Tomēr, lai novērstu Nīderlandē konstatētās ievainojamības, kas saistītas ar pārmērīgi augstām mājokļu cenām un jaunu hipotekāro aizdevumu nodrošinājumu, būtu jāsamazina LTV rādītājam piemērojamais ierobežojums. Turklāt pašlaik netiek īstenoti makroprudenciālās uzraudzības ar kapitālu saistītie pasākumi, piemēram, augstāka riska pakāpe hipotekārajiem kredītiem, lai novērstu uzkrātas ievainojamības, kas saistītas ar esošo hipotekāro aizdevumu nodrošinājumu, un iespējamo sekundāro ietekmi, kas saistīta ar mājāsaimniecību parādu slogu.
- (13) Lai gan hipotekāro kredītu parāda apkalpošanas/ienākumu attiecības (*DSTI*) rādītājam ir nozīmīgas riska mazināšanas īpašības, piemēram, pieņēmumi par procentu likmju iespējamu pieaugumu, daži ierobežojuma kalibrēšanas pašreizējās metodikas elementi, ko piemēro *DSTI* rādītājam Nīderlandē, samazina pasākuma efektivitāti un var palielināt tā prociklisko ietekmi uz finanšu un ekonomikas cikliem. Lai gan veiktas dažas korekcijas (piemēram, izmantoto aprēķināto koeficientu četru gadu vidējo rādītāju izmantošana kalibrēšanā), lai novērstu metodikas procikliskos elementus, daži no šiem elementiem joprojām saglabājas.
- (14) Lai gan cikliskiem faktoriem ir svarīga nozīme Nīderlandē konstatēto ievainojamību novēršanā, pastāv arī strukturāli faktori, kas stimulējuši šo ievainojamību pieaugumu, tādējādi radot augstāku sistēmiskā riska līmeni. Šie faktori ietver: i) mājokļu piedāvājuma trūkumu, kas rada aizvien lielāku spiedienu uz mājokļu cenām un to mājāsaimniecību parādiem, kuras pērk īpašumu sev, un iespēju par hipotēku maksāt procentus atskaitīt no nodokļiem, kas var kalpot kā stimuls mājāsaimniecībām pārmērīgi aizņemties.
- (15) Tāpēc ESRK secinājusi, ka, lai gan Nīderlandē noteiktie makroprudenciālās uzraudzības pasākumi ir daļēji atbilstoši un daļēji pietiekami, lai vidējā termiņā novērstu ievainojamības, kas saistītas ar mājāsaimniecību parāda slogu. Tāpēc nepieciešami turpmāki politikas pasākumi, lai novērstu šo ievainojamību, kas var būt sistēmiska riska avots. Šajā ieteikumā ierosinātie pasākumi paredzēti, lai papildinātu esošos makroprudenciālās uzraudzības pasākumus Nīderlandē.
- (16) Ņemot vērā to, ka ievainojamības zināmā mērā stimulē strukturālie faktori, kas ir tālejošāki par makroprudenciālās uzraudzības politiku, vajadzīgi citi politikas pasākumi, lai papildinātu un atbalstītu pašreizējos makroprudenciālās uzraudzības pasākumus ar mērķi reaģēt uz faktoriem, kas palielina sistēmisko risku pieaugumu mājokļu nekustamā īpašuma tirgū Nīderlandē, efektīvāk un lietderīgāk, neradot pārmērīgas izmaksas Nīderlandes reālajai tautsaimniecībai un finanšu sistēmai.
- (17) Šā ieteikuma mērķis ir ieteikt: a) "rīkojies vai paskaidro" mehānisma noteikšanu Nīderlandes tiesību aktos saistībā ar ieteikumiem, ko sniegusi makroprudenciālās uzraudzības iestāde, lai aktivizētu ar aizņēmēju saistītus pasākumus; b) spēkā esošā LTV rādītājam piemērotā juridiski saistošā ierobežojuma pastiprināšanu; c) grozījumu metodikā, kuru izmanto, lai noteiktu maksimālo robežvērtību, kas attiecas uz *DSTI* rādītāju; un d) ar kapitālu saistītu pasākumu aktivizēšanu, lai nodrošinātu banku sektora noturību pret vidēja termiņa ievainojamībām, kas konstatētas Nīderlandē. Šā ieteikuma mērķis ir arī uzsvērt nepieciešamību pēc plašākiem politikas pasākumiem, kuru mērķis ir ierobežot faktoros, kas veicina mājāsaimniecību parādu sloga palielināšanos.
- (18) Šis ieteikums neietekmē Savienības centrālo banku pilnvaras monetārās politikas jomā.
- (19) ESRK ieteikumi tiek publicēti pēc tam, kad ESRK Valde informējusi Eiropas Savienības Padomi par savu nolūku to darīt, un Padomei sniegta iespēja uz to atbildēt, kā arī pēc tam, kad adresāti informēti par nolūku publicēt ieteikumus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. IEDAĻA

IETEIKUMI

A ieteikums. Ar aizņēmēju saistīto pasākumu tiesiskais regulējums

Nīderlandei tiek ieteikts nodrošināt, ka makroprudenciālās uzraudzības iestādes ieteikumu sniegšanas pilnvaras attiecībā uz visiem piemērojamiem juridiski saistošiem ar aizņēmēju saistītiem pasākumiem papildina "rīkojies vai paskaidro" mehānisms, vai, ja tas nav iespējams saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem, tiek izveidots atbildības mehānisms, lai darītu zināmus atklātībai tās iestādes viedokļus, kas atbildi par ar aizņēmēju saistītu pasākumu piemērošanu saskaņā ar ieteikumu, ko sniegusi makroprudenciālās uzraudzības iestāde Nīderlandē.

B ieteikums. Ar aizņēmēju saistītu pasākumu pastiprināšana un pieeja kalibrēšanai

1. Nīderlandei tiek ieteikts pazemināt spēkā esošo juridiski saistošo ierobežojumu, kas attiecas uz LTV rādītāju, tādējādi paredzot, ka nodrošinājums jauniem hipotekārajiem kredītiem ir pietiekams, lai segtu kredītzaudējumus, kas atbilst mājokļu cenu iespējamam samazinājumam nelabvēlīgos ekonomikas vai finanšu apstākļos.
2. Nīderlandei tiek ieteikts mainīt DSTI rādītāja maksimālās robežvērtības noteikšanas metodiku, lai pasākums nepalielinātu ekonomikas un finanšu ciklu procikliskumu.

C ieteikums. Ar kapitālu saistītu pasākumu aktivizēšana

Makroprudenciālās uzraudzības iestādei, norīkotajai iestādei vai attiecīgā gadījumā Nīderlandes kompetentajai iestādei tiek ieteikts, aktivizējot vai pastiprinot ar kapitālu saistītos pasākumus, nodrošināt kredītiestāžu, kas saņēmušas atļauju Nīderlandē, noturību pret potenciālu tāda sistēmiska riska iestāšanos, kas saistīts ar mājokļu nekustamo īpašumu un kas varētu radīt tiešus vai netiešus kredītēšanas zaudējumus, kuri izriet no hipotēku kredītiem, vai kas varētu rasties māsaimniecību ar mājokļa kredītiem patēriņa samazināšanās dēļ.

D ieteikums. Strukturālās izmaiņas, kas saistītas ar hipotēku kredītiem un mājokļu nekustamā īpašumu sektoru

Nīderlandei tiek ieteikts pārskatīt savu politiku, lai ierobežotu strukturālos faktorus, kas ir veicinājuši Nīderlandē konstatētās ievainojamības, tādējādi radot sistēmisku risku, jo tie stimulē māsaimniecības uzņemties pārmērīgu hipotekāro parādu vai izraisa mājokļu cenu un hipotekārā parāda pārmērīgu pieaugumu.

2. IEDAĻA

ĪSTENOŠANA

1. Definīcijas

Šajā ieteikumā piemēro šādas definīcijas:

- a) "ar aizņēmēju saistīti pasākumi" ir makroprudenciālās uzraudzības pasākumi, kas vērsti uz aizņēmējiem;
- b) "tiesā kontrole" ir īsta un efektīva spēja vidēja termiņa mērķu sasniegšanas nolūkā noteikt un grozīt makroprudenciālās uzraudzības pasākumus, kas piemērojami finanšu iestādēm, kuras ietilpst attiecīgās makroprudenciālās uzraudzības iestādes darbības jomā;
- c) "tiesības sniegt ieteikumus" ir spēja ar ieteikumu palīdzību vadīt makroprudenciālās uzraudzības instrumentu piemērošanu, lai vajadzības gadījumā sasniegtu galvenos vai vidēja termiņa mērķus;
- d) "kredīta/nodrošinājuma vērtības rādītājs (LTV rādītājs)" ir visu to kredītu vai kredīta daļu summa, kuras aizņēmējs nodrošinājis ar nekustamo īpašumu kredīta izsniegšanas brīdī, pret īpašuma vērtību kredīta izsniegšanas brīdī;
- e) "makroprudenciālās uzraudzības iestāde" ir nacionālā makrouzraudzības iestāde, kuras mērķi, regulējums, pilnvaras, atbildības prasības un citas īpašības izklāstītas Ieteikumā ESRK/2011/3⁽⁸⁾;

⁽⁸⁾ Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas Ieteikums ESRK/2011/13 (2011. gada 22. decembris) par nacionālo iestāžu pilnvarām makrouzraudzības jomā (OV C 41, 14.2.2012., 1. lpp.).

- f) "parāda apkalpošana" ir apkopotā procentu un pamatsummas atmaksa par aizņēmēja kopējo parādu noteiktā laika posmā (parasti vienā gadā);
- g) "parāda apkalpošanas/ienākumu attiecības rādītājs (DSTI rādītājs)" ir gada kopējā parāda apkalpošana pret aizņēmēja kopējiem gada izmantojamiem ienākumiem kredīta izsniegšanas brīdī;
- h) "vidējs termiņš" ir trīs gadu laika posms;
- i) "juridiski saistoši ar aizņēmēju saistīti pasākumi" ir ar aizņēmēju saistīti pasākumi, kas ieviesti, izmantojot juridiski saistošus aktus.

2. Īstenošanas kritēriji

1. Uz šī ieteikuma īstenošanu attiecas šādi kritēriji:

- a) pienācīgi jāņem vērā proporcionalitātes princips, ņemot vērā A ieteikuma, B ieteikuma, C ieteikuma un D ieteikuma mērķi un saturu;
- b) nosakot zemāku LTV rādītājam piemērojamo ierobežojumu saskaņā ar B ieteikumu, šāda pasākuma kalibrēšanā un pakāpeniskā ieviešanā būtu jāņem vērā Nīderlandes stāvoklis ekonomikas un finanšu ciklos, kā arī jebkāda iespējamā ietekme uz saistītajām izmaksām un ieguvumiem;
- c) aktivizējot ar kapitālu saistītos pasākumus saskaņā ar C ieteikumu, to kalibrēšanā un pakāpeniskā ieviešanā būtu jāņem vērā Nīderlandes stāvoklis ekonomikas un finanšu ciklos, kā arī jebkāda iespējamā ietekme uz saistītajām izmaksām un ieguvumiem;
- d) veicot izmaiņas politikā saskaņā ar D ieteikumu, šādu pasākumu pakāpeniskā ieviešanā būtu jāņem vērā Nīderlandes stāvoklis ekonomikas un finanšu ciklos, lai šie pasākumi nepastiprinātu vai neizraisītu uzkrāto ievainojamību īstenošanos Nīderlandes mājokļu nekustamā īpašuma sektorā;
- e) konkrēti kritēriji B ieteikuma, C ieteikuma un D ieteikuma ievērošanai izklāstīti I pielikumā.

2. Šī ieteikuma adresātiem tiek lūgts ESRK un ECB Padomei sniegt pārskatu par darbībām, ko tie veikuši, reaģējot uz šo ieteikumu, vai pienācīgi pamatot darbību neveikšanu. Šajos pārskatos jāiekļauj vismaz:

- a) informācija par veikto darbību saturu un termiņiem;
- b) novērtējums par ievainojamībām, kas saistītas ar atsevišķām pārmērīgi augstām mājokļu cenām un nodrošinājumu jauniem un esošajiem hipotēku kredītiem, tostarp par jaunu hipotēku kredītu izkārtojumu atbilstoši to LTV rādītājiem, attiecīgos rādītājus aprēķinot saskaņā ar Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas Ieteikuma ESRK/2016/14 (*) IV pielikumu, kā arī par veikto darbību funkcionēšanu, ņemot vērā šī ieteikuma mērķus;
- c) detalizēts pamatojums tam, kāpēc darbības netika veiktas, vai tam, kāpēc tās atšķīrās no šī ieteikuma, tai skaitā arī attiecībā uz kavējumiem.

3. Pārskatu sniegšanas termiņi

Šī ieteikuma adresātiem tiek lūgts ESRK un Padomei sniegt pārskatu par darbībām, ko tie veikuši, reaģējot uz šo ieteikumu, vai pienācīgi pamatot darbību neveikšanu, ievērojot šādus termiņus.

a) A ieteikums

Līdz 2021. gada 31. martam A ieteikuma adresātam jāsniedz ESRK un ECB Padomei galīgais pārskats par A ieteikuma īstenošanu.

(*) Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas Ieteikums ESRK/2016/14 (2016. gada 31. oktobris) par nekustamā īpašuma datu nepilnību novēršanu (OV C 31, 31.1.2017., 1. lpp.).

b) *B ieteikums*

Līdz 2020. gada 31. oktobrim un katru gadu līdz 2022. gada 31. oktobrim B ieteikuma 1. punkta adresātam jāsniedz ESRK un ECB Padomei pārskats par jebkurām darbībām, ko tie veikuši, pastiprinot ar aizņēmēju saistītus pasākumus. Ja par darbībām konstatēto ievainojamību novēršanai atbild vairākas iestādes, būtu jāiesniedz viens kopīgs pārskats.

Līdz 2021. gada 31. martam B ieteikuma 2. punkta adresātam jāsniedz ESRK un ECB Padomei pārskats par B ieteikuma 2. punkta īstenošanu. Ja par darbībām konstatēto ievainojamību novēršanai atbild vairākas iestādes, būtu jāiesniedz viens kopīgs pārskats.

c) *C ieteikums*

Līdz 2020. gada 31. oktobrim un katru gadu līdz 2022. gada 31. oktobrim C ieteikuma adresātiem jāsniedz ESRK un ECB Padomei pārskats par jebkurām darbībām, ko tie veikuši, ieviešot ar kapitālu saistītus pasākumus. Ja par darbībām konstatēto ievainojamību novēršanai atbild vairākas iestādes, būtu jāiesniedz viens kopīgs pārskats.

d) *D ieteikums*

Līdz 2022. gada 31. oktobrim D ieteikuma adresātiem tiek lūgts sniegt ESRK un ECB Padomei pārskatu par D ieteikuma ieviešanu. Ja par darbībām konstatēto ievainojamību novēršanai atbild vairākas iestādes, būtu jāiesniedz viens kopīgs pārskats.

4. Uzraudzība un novērtējums

1. ESRK Sekretariāts:

- a) palīdz adresātiem, t. sk., nodrošinot koordinētu pārskatu sniegšanu un nodrošinot attiecīgus paraugus, un vajadzības gadījumā precizējot pārskatu sniegšanas kārtību un grafiku;
- b) pārbauda, vai adresāti izpilda ieteikumus, t. sk., pēc to lūguma sniedzot palīdzību adresātiem, un sniedz pārskatu par izpildi ESRK Valdei. Trīs novērtējumus uzsāk šādi:
  - i) līdz 2020. gada 31. decembrim attiecībā uz B ieteikuma 1. punkta un C ieteikuma īstenošanu;
  - ii) līdz 2021. gada 31. decembrim attiecībā uz A ieteikuma, B ieteikuma 1. un 2. punkta un C ieteikuma īstenošanu;
  - iii) līdz 2022. gada 31. decembrim attiecībā uz B ieteikuma 1. punkta un C un D ieteikuma īstenošanu;

2. ESRK Valde izvērtēs darbības un pamatojumus, par kuriem ziņojuši adresāti, un vajadzības gadījumā var lemt par to, ka šis ieteikums nav ievērots un adresāti nav pienācīgi pamatojuši savu bezdarbību.

Frankfurtē pie Mainas, 2019. gada 27. jūnijā

ESRK Valdes vārdā –
ESRK Sekretariāta vadītājs
Francesco MAZZAFERRO

I PIELIKUMS

IETEIKUMIEM PIEMĒROJAMO ATBILSTĪBAS KRITĒRIJU APRAKSTS

B ieteikums. Ar aizņēmēju saistītu pasākumu pastiprināšana un pieeja kalibrēšanai

B ieteikuma 1. punktam piemēro šādu atbilstības kritēriju.

Pirms esošo LTV rādītājam piemērojamo ierobežojumu pazemināšanas būtu jānovērtē Nīderlandes stāvoklis ekonomikas un finanšu ciklos, lai noteiktu šādam pasākumam atbilstošu kalibrēšanu un pakāpenisku ieviešanu.

B ieteikuma 2. punktam piemēro šādu atbilstības kritēriju.

Kalibrējot robežvērtību, kas attiecas uz DSTI rādītāju, Nīderlandei būtu jānovērtē kalibrēšanā izmantotās metodikas dažādo elementu potenciālā procikliskā iedarbība.

C ieteikums. Ar kapitālu saistītu pasākumu aktivizēšana

C ieteikumam piemēro šādus atbilstības kritērijus.

1. Pirms aktivizē ar kapitālu saistītos pasākumus, būtu jānovērtē Nīderlandes stāvoklis ekonomikas un finanšu ciklos, lai noteiktu, vai šādu pasākumu aktivizēšana būtu atbilstoša.
2. Pēc tam, kad aktivizēti ar kapitālu saistīti pasākumi, var būt nepieciešams pastiprināt tos vai aktivizēt papildu makroprudenciālās uzraudzības pasākumus Nīderlandē konstatēto ievainojamību novēršanai; tas būs atkarīgs no tā, kādi ar kapitālu saistīti pasākumi ir izvēlēti un aktivizēti, no šo pasākumu sākotnējās kalibrēšanas un no ievainojamību novērtējuma.

D ieteikums. Strukturālās izmaiņas, kas saistītas ar hipotēku kredītiem un mājokļu nekustamā īpašumu sektoru

D ieteikumam piemēro šādu atbilstības kritēriju.

Formulējot politikas iespējas, kā arī pirms politikas izmaiņu ieviešanas, būtu jānovērtē ierosināto pasākumu ietekme, ņemot vērā Nīderlandes stāvokli ekonomikas un finanšu ciklos, lai šie pasākumi nepastiprinātu vai neizraisītu uzkrāto ievainojamību īstenošanos Nīderlandes mājokļu nekustamā īpašuma sektorā.
